

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. — Het nadrukken van de inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Amsterdam; Mr Dr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Ruolf van Reest; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroot, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Ds G. Visé, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloedijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes. Tel. 2424 — Postrekt. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE“, GOES.

Abonn.: f 4.50 per halfj., buitenl. f 11,— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: De kerk en haar diensten, 7. — Uit de Schrift: Vruchten waaruit de bekering blijkt (Lk 3:8). — Kerkelijk leven: Zandhoop of geleit?, 2. — Onze bibliotheek en „als we nu eens...“ - Brochures de Bondt-Weggemans. - Orgeloffer. - Brieven uit Naga-

bang. — Op en om 't kerkplein: Evangelie en Wet. — Vakwetenschap en Praktijk: Chr. geneeskunst en Buchman-beweging. 4. — Pol. en Soc. leven: De strijd tegen het dirigisme in de maatschappij. 1. — Gedicht. — Groninger Brieven. — Perschoouw. — Kerknieuws.

De kerk en haar diensten (Art. 27 N.G.B.)

HOOFDARTIKEL

VII. WIJ GELOOVEN EN BELIDEN EEN KERK

Schriftbewijs

10. Onder den Franschen tekst van artikel 27 in de uitgave van de Nederlandsche belijdenisschriften van Bakhuisen van den Brink worden de volgende Schriftplaatsen genoemd:

Psalm 46:6, waar we lezen: God is in het midden van haar; zij zal niet wankelen; God zal haar helpen in het aanbreken van den morgenstond.

Blijkens het voorafgaande vers gaat het hier over Jeruzalem, de stad Gods. En van die stad Gods, waar de Heere woont, wordt dan gezegd, dat zij door de hulp des Heeren zal stand houden, al zijn er ook vijanden die haar aanvallen, gelijk in art. 27 beleden wordt.

Terecht wordt, waar de Schrift spreekt van de stad Gods, dit toegepast op de kerk. De kerk is de woonstede Gods. Het oudtestamentisch Jeruzalem is voorbeeld en afschaduwing van de kerk van Christus. In het boek Openbaring vinden we Jeruzalem terug, n.l. het nieuwe Jeruzalem, dat uit den hemel afdaalt (3:12, 21:2, nadere beschrijving 21:10 v.v.), terwijl ook de brief aan de Galaten, handelende over de nieuwtestamentische kerk den naam Jeruzalem invoert, sprekende van het Jeruzalem dat boven is (4:26).

Ook hieruit valt af te leiden dat de kerk iets anders en iets meer is dan de som van alle geloovigen. Jeruzalem is een stad, niet een hoop losse steenen, maar op een bepaalde manier samengevoegde steenen, samengevoegd tot een georganiseerd geheel.

Jeremia 31:36, waar we lezen: Indien deze ordeningen van voor Mijn aangezicht zullen wijken, spreekt de HEERE, zoo zal het zaad Israëls ophouden, dat het geen volk zij voor Mijn aangezicht, al de dagen.

In het voorafgaande vers gaat het over de ordeningen, die de Heere gegeven heeft aan de natuur. Deze ordeningen zullen stand houden. En zoo zal ook het volk des Heeren stand houden.

Psalm 102:14: Gij zult opstaan; Gij zult U ontfermen over Zion; want de tijd om haar genadig te zijn, want de bestemde tijd is gekomen.

Hier wordt bezongen de trouw Gods, waardoor Hij niet laat varen de werken Zijner handen, en ook na verval Zijn kerk weder opricht.

Matth. 28:20: En ziet, Ik ben met ulieden al de dagen tot de voleinding der wereld.

Deze belofte geeft Christus voor Zijn hemelvaart aan de discipelen, aan de nieuwtestamentische kerk, die de opdracht heeft ontvangen om de wereld in te gaan, predikende en doopende, dat is: de kerk vergaderende, waarin dus toegezegd wordt, dat de kerk nimmer zal ondergaan.

2 Sam. 7:16: Doch uw huis zal bestendig zijn, en uw koninkrijk tot in eeuwigheid.

Deze belofte wordt aan David gegeven, en waar David de ambtelijke drager is van de heerschappij des HEEREN over het volk des HEEREN, beteekent dit dus dat die heerschappij des Heeren eeuwig zal bestaan.

Lukas 1:32: Deze zal groot zijn, en de Zoon des Allerhoogsten genaamd worden; en God de Heere zal Hem den troon van Zijn vader David geven.

Hier hebben we te doen met vervulling van de voorafgaande Schriftplaats. De heerschappij des Heeren over Zijn volk heeft eeuwig bestand in het koningschap van den Heere Jezus Christus. En waar het koningschap eeuwig is, is ook verzekerd dat er altijd onderdanen zullen zijn.

In het voorbijgaan kan hier opgemerkt worden dat de belijdenis de verhouding tusschen kerk en koninkrijk Gods aldus ziet, dat de kerk is de vergadering der (getrouwe) onderdanen van het koninkrijk Gods.

Psalm 89:37: Zijn zaad zal in eeuwigheid zijn, en zijn troon zal voor Mij zijn gelijk de zon.

Ook hier gaat het over het koningschap van David, dat zijn vervulling vindt in Christus. Vergelijk voorts t.a.v. het tweede lid het hierboven aangehaalde Jer. 31:36.

Psalm 110:4: De HEERE heeft gezwoeren, en het zal Hem niet berouwen: Gij zijt priester in eeuwigheid, naar de ordening van Melchizedek.

De koning, die hier toesproken wordt, zal priester zijn in eeuwigheid, en daarmee is ook het eeuwig koningschap verzekerd.

De „ordening van Melchizedek“ staat tegenover de „ordening van Aäron“ (vgl. Hebr. 7). Het priesterschap naar de ordening van Aäron is het priesterschap volgens de wet der erfopvolging: de vader sterft, de zoon volgt hem op. Volgens deze ordening krijgt men dus het priesterschap van zijn voorganger, die sterft, en moet men het weer overgeven aan z'n opvolger wanneer men zelf sterft. Maar het priesterschap naar de ordening van Melchizedek is anders van aard. Volgens die ordening ontvangt men het niet van een voorganger, maar door rechtstreeksche aanstelling, en geeft men het niet over aan een opvolger, maar behoudt men het in eeuwigheid.

Genesis 22: Dit hoofdstuk verhaalt ons de offerande van Izak door Abraham, waarna de Heere aan Abraham belooft de sterke vermenigvuldiging van zijn zaad, en de overwinning van de vijanden door dat zaad. Ook hier wordt dus beloofd dat de kerk niet ondergaat.

Rom. 11: Dit hoofdstuk spreekt van het voortbestaan van het volk Gods ondanks de verwerping van het volk Israël. Wederom dus: bewaring van de kerk door alle tijden.

1 Koningen 19:18: Ook heb Ik in Israël doen overblijven zeven duizend, alle knieën, die zich niet gebogen hebben voor Baäl, en allen mond, die hem niet gekust heeft.

Deze tekst wordt in artikel 27 uitdrukkelijk aangehaald als bewijzende het voortbestaan der kerk. In het hiervoor genoemde hoofdstuk wordt deze Schriftplaats ook geciteerd door Paulus (Rom. 11:4).

2 Tim. 2:19: Evenwel het vaste fundament Gods staat, hebbende dit zegel: De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn; en: Een legelijk, die den Naam van Christus noemt, sta af van ongerechtigheid.

Ook hier wordt verzekerd het in stand blijven van de kerk. In het voorafgaande gedeelte wordt gesproken over afwijking van de waarheid. Maar daartegenover staat wat de tekst zegt: Het vaste fundament Gods staat. Het fundament der kerk is onwankelbaar, en daarmee staat ook de kerk vast. Wel komen er dwaalleerders in de kerk op, maar: De Heere kent degenen, die de Zijnen zijn, de Heere kent en erkent zijn getrouwe dienaren, de getrouwe bouwers der kerk, ook al worden ze door de menschen niet erkend, maar gesmaad en gelasterd. En deze trouwe dienaren zijn te herkennen aan „afstand van ongerechtigheid“. Het gaat niet om het roepen: Heere! Heere!, maar om het doen van den wil des Vaders. Door het bewaren van de zuivere leer en het tekeer gaan van ongerechtigheid, afwijking van die zuivere leer, wordt de kerk gebouwd op het eenige fundament.

Ook hier hooren we dus Gods belofte, dat de kerk niet zal ondergaan.

Lukas 17:21: En men zal niet zeggen: Ziet hier, of ziet daar! want ziet, het Koninkrijk Gods is binnen ulieden.

Hieraan gaat vooraf, dat het koninkrijk Gods niet komt met uiterlijk gelaat. Wat naar wereldlijken maatstaf groot is en machtig en invloedrijk, dat is het daarom nog niet naar den maatstaf Gods. De macht der kerk is niet de macht van het getal, van de krachtige organisatie, van den tastbaren invloed. Al schijnt de kerk in de oogen der menschen tot niet te zijn gekomen, haar bestaan, haar macht, haar invloed verloren te hebben, daarom is dat nog niet zoo. Hier moeten andere maatstaven aangelegd worden.

Matth. 11:25: In denzelfden tijd antwoordde Jezus en zeide: Ik dank U, Vader! Heere des hemels en der aarde! dat Gij deze dingen voor de wijzen en verstandigen verborgen hebt, en hebt ze den kinderkens openbaar. Ook hier hooren we, dat de kerk niet beoordeeld moet worden naar wereldlijke maatstaven.

Hand. 4:32: En de menigte van degenen, die geloofden, was één hart en één ziel; en niemand zeide, dat iets van hetgeen hij had zijn eigen ware, maar alle dingen waren hun gemeen.

Hier wordt gesproken van de eenheid der kerk, verenigd zijnde met hart en wil in één zelfden Geest, door de kracht des geloofs.

Efeze 4:4: Eén lichaam is het, en één Geest, gelijkwijs gij ook geroepen zijt tot één hoop uwer beoeping.

Ook deze Schriftplaats spreekt van de eenheid der kerk door den Geest.

1 Petr. 3:20: Die eertijds ongehoorzaam waren, wanneer de lankmoedigheid Gods eenmaal verwachtte, in de dagen van Noach, als de ark bereid werd: waarin weinige (dat is acht) zielen behouden werden door het water.

Hier is weer sprake van het in stand blijven der kerk, al schijnt zij in de oogen der menschen haast tot niet gekomen te zijn.

Genesis 22:18: En in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde naardien gij Mijn stem gehoorzaam geweest zijt.

Hier wordt gesproken van de wereldkerk: de kerk is verspreid en verstrooid door de geheele wereld.

Matth. 16:18: En Ik zeg u ook, dat gij zijt Petrus; en op deze petra zal Ik Mijn gemeente bouwen, en de poorten der hel zullen haar niet overweldigen.

Weer is hier sprake van het in stand blijven der kerk, hoe ook de vijanden tegen haar woeden.

Jesaja 1:9: Zoo niet de HEERE der heirscharen ons nog een weinig overblijfsel had gelaten, als Sodom zouden wij gelijk geworden zijn; wij zouden Gomorra gelijk zijn geworden.

Door de genade des Heeren blijft de kerk in stand.

al is het maar een klein en zwak overblijfsel, niets in de oogen der menschen.

Rom. 9 : 29: En gelijk Jesaja tevoren gezegd heeft: Indien de Heere Sebaoth ons geen zaad had overgelaten, zo waren wij als Sodom geworden, en Gomorra gelijk gemaakt geweest.

Dit is dezelfde Schriftplaats, door Paulus aangehaald in verband met de verwerping van Israël als bondsvolk en de opname-in-het-verbond van de heidenen.

Joël 2 : 32: En het zal geschieden, al wie den Naam des HEEREN zal aanroepen zal behouden worden; want op den berg Zions en te Jeruzalem zal ontkoming zijn, gelijk als de HEERE gezegd heeft; en dat, bij de overgeblevenen, die de HEERE zal roepen.

Vruchten waaruit de bekering blijkt

„Brengt dan vruchten voort, der bekering waardig”. Lukas 3 : 8.

Het komt nogal eens voor, dat christenen menen, dat bekering bestaat in het doen van bijzondere daden. Een meisje, dat de Heiland leert liefhebben, zou toch minstens in een stichting van barmhartigheid de Heere willen dienen. Een jongeman, die tot bekering komt, zou toch wel een bijzonder beroep willen kiezen, om op zeer speciale wijze z'n leven in Gods dienst te besteden. Een klokkekluisder meent, dat een dominé toch wel veel dichter bij de hemel is dan hij. En een huismoeder met alle zorgen en besommeringen ziet toch wel iets heerlijks in het leven van haar, die zonder deze zorgen en bekommernissen heel haar leven op buitengewone wijze aan de Heere wijdt, bijv. in een klooster of in een of ander werk van barmhartigheid.

Anderen zoeken de bekering in mystieke belevenissen, „in het heilig eenzaam, met God gemeenzaam”. Of denken dat zij alleen vroom zijn als ze veel tijd hebben om te vasten en te bidden en aalmoezen te geven.

Ik denk, dat de Schrift veel gewoner over de bekering spreekt. En dat dit o.a. uitkomt in de prediking van Johannes de Doper. We moeten zijn optreden niet verkeerd zien. Veelal meent men, dat dit gans anders is dan dat van de Here Jezus. Ik zeg niet, dat er geen verschil in optreden is en vooral in leefwijze. Jezus heeft over dat verschil gesproken in deze woorden: „Want Johannes is gekomen, noch etende, noch drinkende en zij zeggen: hij heeft de duivel. De Zoon des mensen is gekomen, etende en drinkende, en zij zeggen: ziedaar een mens, die een vraat en wijnzuiper is, een vriend van tollenaars en zondaren”. (Matth. 11 : 18, 19).

Maar dat neemt niet weg, dat Jezus bij de prediking van Johannes heeft aangesloten. Johannes dreigde niet alleen met het oordeel, gelijk velen denken, want hij predikte: „Bekeert u, want het koninkrijk der hemelen is nabij gekomen” (Matth. 3 : 2). Terwijl Lukas zijn werk samenvat in deze woorden: „Hij dan, ook nog vele andere dingen vermanende, verkondigde den volke het evangelie” (Luk. 3 : 18).

Terwijl Jezus de prediking van het evangelie vergezeld deed gaan van dreiging met het oordeel over hen, die zich niet bekeerden en niet geloofden. En z'n opdracht aan de discipelen luidde: „Gaat heen in de gehele wereld, predikt het evangelie aan alle creaturen. Die geloofd zal hebben en gedoopt zal zijn, zal zalig worden; maar die niet geloofd zal hebben, zal verdoemd worden” (Marcus 16 : 15).

Zowel Jezus als Johannes drongen aan op bekering, omdat het koninkrijk Gods, dat is de heerschappij van Gods genade, was nabij gekomen.

Voor bekering gebruikt Johannes een woord dat betekent: zinsverandering, omkeer van de geest of het hart. Z'n hoorders moesten radicaal anders worden. Ze moesten niet denken, dat ze als nakomelingen van Abraham wel automatisch gered worden van de toekomstige toorn. Want kinderen Abrahams kunnen buitengeworpen worden, als ze nl. niet in de voetstapen van vader Abraham wandelen. Ze moesten van genade willen leven, zich voor God verootmoedigen, Gods beloften geloven, maar dan ook vruchten tonen, die bij de bekering van het hart behoren. Vruchten, waaruit zinsverandering blijkt. Want een boom, die geen goede vrucht voortbrengt, wordt afgehouden en in het vuur geworpen. Dat geldt ook voor de kinderen van Abraham naar het vlees. Als de scharen dan tot hem komen en vragen: „Wat moeten we doen”? dan geeft hij een ander antwoord, dan bijv. de Farizeeën zouden geven. Die zouden wel gezegd hebben: Gij moet meer vasten, Gij moet meer bidden, Gij moet meer aalmoezen geven, Gij moet strenger zijn in het geven van de tienden. Gij moet ijveriger in de scholen der wetssleeraren komen. Gij moet meer lasten op u nemen van „raak niet en smaak niet en roer niet aan”.

Maar Johannes zegt: „Wie een dubbel stel klederen heeft, dele mede aan wie er geen heeft, en wie spijzen heeft, doe evenzo”. Ze moeten naakten kleden, hongrigen voeden, weduwen en wezen bezoeken in hun

Deze tekst zal hier wel zijn genoemd, omdat hier ook sprake is van „overgeblevenen”. Zij het klein in getal en macht, de kerk blijft in stand.

Hand. 2 : 21: En het zal zijn, dat een iegelijk, die den Naam des Heeren zal aanroepen, zalig zal worden.

Dit is een aanhaling uit den voorafgaanden tekst. Er is verlossing, maar alleen voor wie den Naam des Heeren aanroep. En dat beteekent in Petrus' mond op den Pinksterdag: voor wie Jezus van Nazareth, van God gezonden, erkent als den Christus der Schriften. Wie dat doet in het concrete Israël van dien dag, behoort bij het overblijfsel van Israël, dat zalig wordt.

Apeldoorn.

B. JONGELING.

UIT DE SCHRIFT

verdrinking. In één woord: barmhartigheid bewijzen, opdat hun barmhartigheid betoond zal worden.

Zo sprak Jezus ook in Matth. 5 : 7 en Matth. 23 vs 34-40.

Er kwamen ook tollenaars om gedoopt te worden. Zij zeiden tot Johannes: „Meester, wat zullen wij doen”? Velen zouden verwachten, dat zij althans ten antwoord zouden krijgen: Geef uw beroep er aan. Verlaat uw tolhuis en kies een beroep, waarin ge beter de Heere kunt dienen.

Maar Johannes zegt: „Eist niets meer, dan hetgeen u gezet is”.

De tollenaars behoorden over het algemeen niet tot de eerlijkste mensen. Bij het innen van de tolgelden konden ze het de reizigers lastig maken. En ze wisten wel zo handig, dat ze hun pachtsom, waarvoor ze het recht verkregen hadden om belasting te heffen op de in- en uitgaande goederen, ruimschoots terug kregen. Verder was hun beroep, zacht gezegd, niet erg in aanzien. Er waren vele rijke tollenaars, die hun rijkdom aan bedrog te danken hadden. Johannes zegt nu, dat hierin hun bekering moet uitkomen, dat ze zich houden aan hun recht en niet overvragen. Ze moesten dus breken met de zonden van hun beroep, hoe moeilijk hun dit ook zal vallen. Maar uit hun beroep hoefden ze zich niet terug te trekken.

Iets dergelijks krijgen ook soldaten te horen. Op hun vraag: „Wat zullen wij doen”? antwoordt Johannes: „Doet niemand overlast aan en ontvreemdt niemand het zijne met bedrog en laat u vergenoegen met uw soldij”.

Ze hoeven hun wapens niet neer te leggen en ze mogen de overheid dienen. Maar ze moeten in hun beroep God vrezen en Zijn wil doen. Geen misbruik maken van hun macht, geen geweld gebruiken om zich te verrijken. Niet een schrik zijn voor de goeden, maar voor de kwaden. Trouw zijn in hun dienst.

✽

Ik denk, dat dit woord tot troost is voor vele christenen. We kunnen de Heere dienen in het volle leven. In ons dagelijks beroep. God vraagt in het algemeen geen buitengewone dingen. Ik zeg niet, dat iemand de Heere niet kan en soms moet dienen in bijzonder werk van barmhartigheid. Ik hoop, dat onze stichtingen van barmhartigheid geen gebrek hebben aan meisjes, die in dat beroep de Heere willen dienen.

We mogen de Heere bidden, dat Hij jonge mannen geeft met een warm hart en een helder hoofd en vurige liefde voor de dienst des Heeren, die het ambt begeren van dienaar des Woords.

Maar ik zeg wel, dat ieder beginnen moet op die plaats waar de Heere hem of haar gezet heeft te breken met de zonden en bekering te tonen in het gewone beroep, dat hij heeft gekozen. Niet alleen soldaten en tollenaars hebben een gevaarlijke baan. Elk beroep en elke betrekking heeft z'n bijzondere gevaren. Daarom hoeven we die betrekking niet op te geven. Maar wel moeten we in ons werk de Heere vrezen, de zonden haten, de ongerechtigheid radicaal nalaten. En eer van alle schepselen aflaten, eer we iets tegen Zijn wil doen.

Echte vroomheid bestaat niet in wereldwijding. We hoeven niet in klooster of kluis ons uit het leven terug te trekken. De Heere heeft Zijn dienstknechten en dienstdiagnen overal. In de huiskamer en achter de wastobbe, in het tolhuis en in het leger, op het kantoor en in de fabriek, op „hoge” plaatsen en in „lagere” betrekkingen. Och wat is hoog en wat is laag. Het kon wel eens zijn, dat „hogen” erg laag gesteld zullen worden en dat „lagen” heel hoog geplaatst zullen worden. Als we de Heere maar vrezen en dienen naar de gaven, die Hij ons gaf. Trouw en grondig.

✽

Ik preekte indertijd over de z.g.n. hulstafels uit de brief aan Efeze. Er logeerde bij mij een familielid. Hij had veel preken gehoord en ook onthouden. Maar hij had nog nooit een preek gehoord over die hulstafels. En hij vroeg me of dat nu wel nodig was. Hij vond het vreemd.

Waarop ik antwoordde, dat ik het vreemd vond,

dat hij het vreemd vond.

Misschien vinden velen het vandaag nog wel vreemd, dat Johannes zulk een antwoord gaf aan tollenaars en soldaten. En vinden ze die hulstafels over de taak van ouders en kinderen, heren en knechten, mannen en vrouwen, vrijen en slaven maar al te gewoon. Ik denk, dat we beginnen moeten en als we er mee begonnen zijn er maar in moeten volharden, om in het alledaagse leven vruchten der bekering te tonen. We moeten maar trouw zijn in ons goddelijk beroep.

Het kan voorkomen, dat christenen stad en land afreizen om één bekeerling te maken. Terwijl vrouw en kinderen van de dagelijkse bekering bitter weinig bemerken.

Het kan gebeuren, dat een ambtsdrager de halve tijd van zijn leven tussen de wielen zit om te spreken over alles en nog wat of om organisaties te stichten op allerlei terrein des levens. Terwijl hij z'n werk dicht bij huis, in de gemeente, verwaarloost en z'n gezin misschien er bij.

Ik las eens van een of ander „groot” man, een gevleed redenaar en een machtig organisator, een man van naam. In een gezelschap werd veel goeds van hem gezegd. Eén der aanwezigen zweeg. Toen hem gevraagd werd of hij er anders over dacht, antwoordde hij: „Ik ben een jaar bij hem over de vloer geweest. Daar valt hij niet mee”.

Als de Heere wederkomt zal Hij de mensen in hun gewone werk vinden. „Alsdan zullen er twee op de akker zijn: de één zal aangenomen en de ander zal verlaten worden. Daar zullen twee vrouwen malen in de molen: de ene zal aangenomen en de andere zal verlaten worden. Waakt dan, want gij weet niet in welke ure uw Heere komen zal” (Matth. 24 : 40-42).

Daar komt de Heere voor terug. Om die maalster in de molen en die arbeider op het land tot zich te nemen in eeuwige heerlijkheid.

H. J. J.

KERKELIJK LEVEN

Zandhoop of gelei? (II)

Verleden week hebben we inzake de relatie van de kerken tot ds Van Herwijnen twee officiële stukken aangehaald gezien.

Het eerste gaf de quasi-gronden voor een quasi-schorsing, plus (vergeet dat niet) de bepaald slechte gronden voor een slechte afzetting. Ik laat dat „ingrijpende” woord („slecht”) hier staan. Met ds Van Herwijnen heb ik nooit van nabij kennis gemaakt. Maar ieder onzer weet genoeg van hem, om te durven beweren: dat was slecht, dat men hem openlijk en definitief dorst beschuldigen van „verachting” van „Gods Woord en de Sacramenten”. Hier stuiten we op het zoeken naar een geschikte term uit het kerkelijke woordenboek, die als officiële term zich laat gebruiken voor een kerkelijk papier, waarmee men wapperen kan, zeggende: hij valt onder paragraaf zoveel van artikel zoveel, ergo: wij doen hier recht. Ik herinner me, dat een hoogleraar aan een rijksuniversiteit, die in generlei kerkelijk leven meeleefde, maar van één onzer „voortrekkers” de schorsings- en afzettings-gronden, waarop ongeveer in diezelfde periode iemand was „afgezet”, te lezen had gekregen, verbaasd opgekeken heeft, en gezegd: is dat nou bij jullie kerkrecht?; maar het is precies als het „recht” van de nazis!

Dus hoeft niemand mij meer te vertellen, dat de theologische meningen van ds v. H. op bepaalde punten van die van b.v. ons blad verschillen. Evenmin behoeft iemand ons blad te waarschuwen, dat mensen, die denken gelijk ds v. Herwijnen, wel eens tegen wat zijn redacteur voor waar houdt, en voorstaat, in oppositie konden komen, als dit orgaan meehielp, er een plaats voor vrij te maken. Heeft soms God aan u of aan mij het recht toegekend, een kerkje op te bouwen op de basis van uw of mijn theologische meningen? En — zijn we soms vrijgemaakt, omdat we toch net van plan waren, een kerkje van gelijkgezinden te forceren? Kwader gerucht zou men van ons niet kunnen verbreiden.

Ik geloof, dat we hier voor het feit staan, dat niet iedereen zich dadelijk indenkt, wat de kerk is. Moeten wij soms van onze kant misbruik maken van het feit, dat er een veelheid van kerken is? Moeten wij tot iemand zeggen: ga van ons maar heen, want ge kunt wel elders kerkelijk warm worden?

Als iemand bij ons wezen wil, en hij onderschrijft de drie formulieren van enigheid, dan heeft geen mens hem te binden aan enige interpretatie. En we moeten allen van te voren ons dit éne afvragen: wat zou God tot ons zeggen, in de grote dag, als wij zouden zeggen: N.N. kon bij ons niet terecht, want we vonden dat een andere kerk meer aan zijn „ligging” beantwoordde?

Mijn kerkelijke ligging?

De drie formulieren.

En als ik vind, dat iemand, in huis wederom gekomen zijnde, wel eens van mijn „ligging” zo verschillen kon, dat ik zou zeggen: hier is afwijking van de confessie, dan moet ik daarover spreken. En dan concreet. Maar vergeet nooit: Christus vergadert de kerk, en we zijn Zijn gebonden dienaren daarin. Meer niet.

Volgende week slot.

K. S.